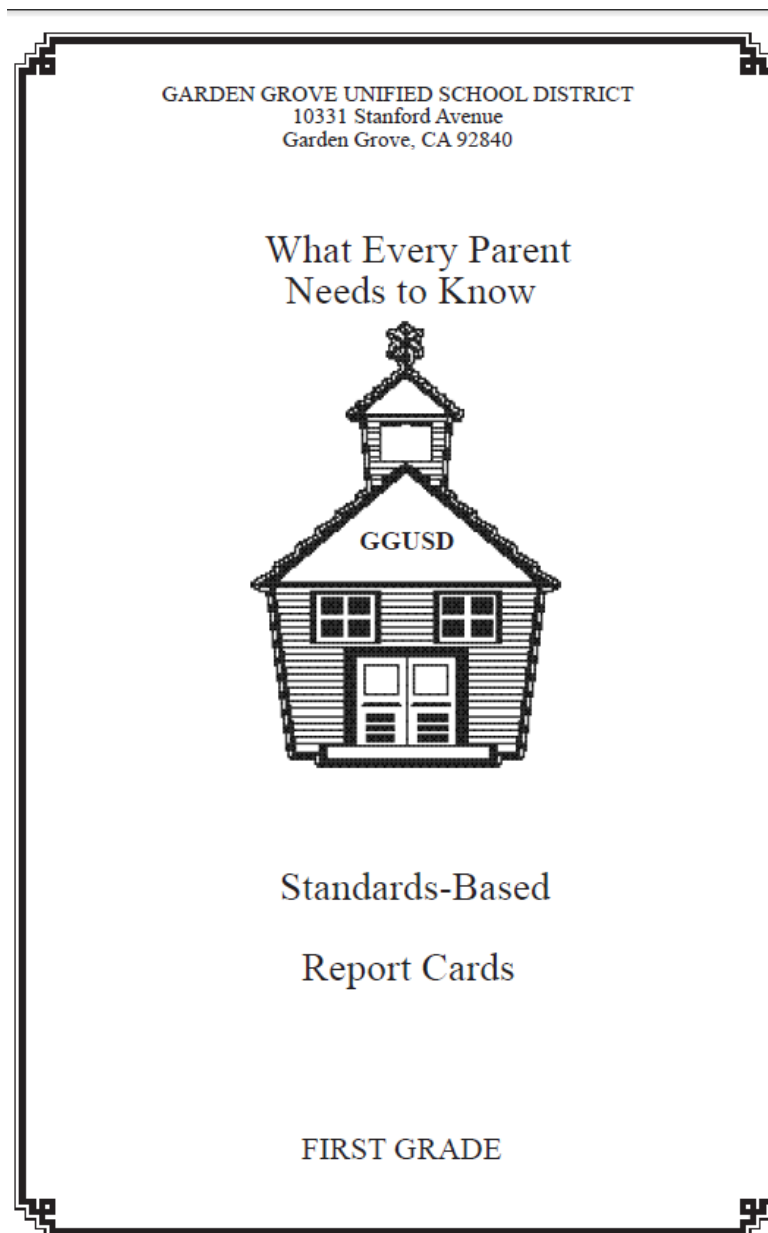

**Τι χρειάζεται να γνωρίζει κάθε γονέας/κηδεμόνας μικρού*
παιδιού**

08704 English Rev 11/06

**Απόδοση στα ελληνικά, επιμέλεια:
Αλβανόπουλος Γιώργος
Σχολικός Σύμβουλος Δημοτικής Εκπαίδευσης
Μάιος του 2012**

Συμβουλές σε γονείς – κηδεμόνες μικρών* παιδιών.

Το σπίτι είναι το πρώτο σχολείο του παιδιού και οι γονείς/κηδεμόνες, οι πρώτοι δάσκαλοί του. Η έρευνα δείχνει ότι όταν οι γονείς και τα μέλη της οικογένειας βρίσκουν χρόνο και συμμετέχουν στη μαθησιακή διαδικασία του παιδιού, τότε είναι πολύ πιο πιθανό για το παιδί να τα καταφέρει καλά στο σχολείο.

Γενικά φαίνεται ότι τα παιδιά μπορούν να τα καταφέρουν καλύτερα στο σχολείο, όταν συμμετέχουν οι γονείς τους στην μαθησιακή διαδικασία με το σωστό τρόπο.

A. Γενικές συμβουλές

1. Να ενημερώνεστε για τις επιδόσεις του παιδιού στο σχολείο. Να επισκέπτεστε το σχολείο και να συζητάτε με τον εκπαιδευτικό τρόπους για να βοηθήσετε καλύτερα το παιδί σας στο σπίτι.
2. Οργανώστε τη μελέτη του παιδιού διαθέτοντας τον κατάλληλο χώρο και χρόνο.
3. Ο πιο σημαντικός τρόπος για να εμφυσήσετε την αγάπη του παιδιού για την ανάγνωση, είναι να διαβάζετε μαζί με το παιδί σας φωναχτά, μικρά και ενδιαφέροντα κείμενα, για 15' περίπου λεπτά κάθε μέρα.
4. Είστε το παράδειγμα για το παιδί σας. Το παιδί είναι καλό να σας βλέπει να διαβάζετε, να καταπιάνεστε με την επίλυση προβλημάτων και να μαθαίνετε από τα λάθη σας.
5. Ελέγξτε το χρόνο τηλεθέασης και Η/Υ. Φροντίστε να παρακολουθεί εκπαιδευτικά προγράμματα και συζητήστε με το παιδί όσα είδατε μαζί.
6. Αξιοποιήστε μικρά διαστήματα χρόνου π.χ. καθώς περιμένετε τη σειρά σας κάπου, για να μάθετε στο παιδί σας πώς αναλύεται μια λέξη στα μέρη της (π.χ. γάτα.> γ-α-τ-α), να μάθει να προσθέτει μικρούς αριθμούς ($2+3=5$) ή να βρει και την άλλη ονομασία ενός αντικειμένου (π.χ. αυτοκίνητο > αμάξι). Τέτοιες ενασχολήσεις για 5' – 10' την ημέρα μπορούν να επιφέρουν σημαντικά αποτελέσματα.
7. Αναθέστε καθήκοντα στο παιδί σχετικά με τις δουλειές του σπιτιού. (π.χ. να μαζεύει τα παιχνίδια του όταν τελειώνει)
8. Καθιερώστε ένα σταθερό πρόγραμμα ύπνου. Τα παιδιά χρειάζονται τουλάχιστον 8-9 ώρες ύπνου για να τα πάνε καλά στο σχολείο.
9. Φροντίστε ώστε να έχει το παιδί μια υγιεινή και ισορροπημένη διατροφή.
10. Διαθέστε ποιοτικό χρόνο στο παιδί σας. Παίξτε επιτραπέζια παιχνίδια, συζητήστε, κάνετε μαζί έναν περίπατο. Προετοιμάστε μαζί το αγαπημένο του φαγητό και οργανώστε μια έξοδο στην εξοχή.
11. Επιβραβεύστε τις ικανότητες, τις μικρές βελτιώσεις αλλά και την προσπάθεια του παιδιού.
12. Η επιβράβευση έχει καλύτερα και σταθερότερα αποτελέσματα από οποιαδήποτε ποινή.

* Απευθύνεται σε γονείς/κηδεμόνες νηπίων και παιδιών πρώτης σχολικής ηλικίας

B. Ανάγνωση

1. Η έρευνα δείχνει ότι τα παιδιά που διαβάζουν εκτός σχολείου έχουν πολύ περισσότερες πιθανότητες να επιτύχουν σε σχέση με εκείνα που δε διαβάζουν. Βοηθήστε τα παιδιά να αποκτήσουν τη συνήθεια της ανάγνωσης. Τα μικρά παιδιά είναι καλό να ενθαρρύνονται να διαβάζουν κάθε βράδυ στο κρεβάτι για 20 – 30 λεπτά.
2. Διαβάστε εσείς στο παιδί σας ένα παραμύθι με τον κατάλληλο χρωματισμό της φωνής. Διαβάστε φωναχτά αλλά όχι πολύ δυνατά. Αν θέλετε, ζητήστε από το μεγαλύτερο παιδί να διαβάσει στο μικρότερο ένα παραμύθι.
3. Διαβάστε συνεταιρικά (μία λέξη εσείς, μία εκείνο) ή ζητήστε να σας δείχνει το παιδί με το δαχτυλάκι, όσα διαβάζετε εσείς. Καθώς διαβάζετε ένα ποίημα, σταματήστε για να πει το παιδί τη λέξη που ταιριάζει (π.χ. Η καλή μας αγελάδα, τρώει χόρτο στη)
4. Η ανάγνωση δε μαθαίνεται στην απομόνωση. Σχετίζεται με την ακρόαση, την ομιλία και τη γραφή. Ακούγοντας ιστορίες, νανουρίσματα και ποιήματα με ομοιοκαταληξία, τα παιδιά μαθαίνουν ότι και η ανάγνωση και η γραφή έχουν ρυθμό. Όσα περισσότερα βιβλία περιεργαστούν τα παιδιά, τόσο το καλύτερο. Όσο περισσότερο ασχολούνται οι γονείς με παρόμοια ζητήματα, τόσο πιθανότερο για το παιδί να εξελιχθεί σε καλό αναγνώστη.
5. Μαγειρεύοντας μαζί με το παιδί, βοηθάτε στη θεμελίωση αναγνωστικών και μαθηματικών ικανοτήτων. Διαβάστε μαζί τη συνταγή και μετρήστε τις δόσεις. Όταν βγαίνετε για φαγητό, διαβάστε μαζί τον τιμοκατάλογο και δείτε τις τιμές.
6. Κάντε συχνές επισκέψεις μαζί με το παιδί στην τοπική βιβλιοθήκη. Δώστε τη δυνατότητα να ακούσει το αγαπημένο του παραμύθι. Κάτι τέτοιο μπορεί να βοηθήσει για να γίνει η ανάγνωση διασκεδαστική. Ενθαρρύνετε και βοηθήστε το παιδί να βγάλει τη δική του κάρτα μέλους καθώς και να δανειστεί τα πρώτα βιβλία. Τα πρώτα βιβλία θα ήταν καλό να έχουν ενδιαφέρον για το παιδί και είναι διασκεδαστικά. Προτείνονται βιβλία που έχουν λίγο κείμενο σε μορφή ποιήματος και πολλή εικονογράφηση.
7. Το παιδί που ήρθε πρόσφατα από άλλη χώρα, χρειάζεται να ενθαρρύνεται να διαβάζει βιβλία στη μητρική του γλώσσα. Καλλιεργώντας τη μητρική γλώσσα, ενισχύεται και η εκμάθηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής.
8. Απλές δραστηριότητες μπορεί να είναι πολύ υποβοηθητικές για την εμπέδωση της αναγνωστικής ικανότητας στο παιδί. Φροντίστε να διαβάζετε φωναχτά οτιδήποτε βλέπετε μαζί με το παιδί (πινακίδες, οδηγίες, επιγραφές κλπ). Αυτό δείχνει ότι η ανάγνωση είναι σημαντική για οτιδήποτε και αν κάνει κανείς στη ζωή.
9. Ζητήστε από το παιδί σας να υποθέσει το περιεχόμενο των πινακίδων και επιγραφών καθώς περπατάτε στους δρόμους.
10. Διαβάστε μαζί με το παιδί σας οδηγίες παιχνιδιών.
11. Πηγαίνετε μαζί για ψώνια και ζητήστε από το παιδί να διαβάσει τις ετικέτες των συσκευασιών. Διαβάστε μαζί αν δεν μπορεί (π.χ. rrr-u-zzz-i).
12. Να θυμάστε ότι η ανάγνωση παρομοιάζεται με τα αθλήματα. Όσο περισσότερο προπονείται (διαβάζει) κανείς, τόσο καλύτερος γίνεται με τον καιρό.

13. Τα μαγνητικά γράμματα στο ψυγείο βοηθούν το παιδί να μάθει την αλφάβητο. Μπορείτε να αρχίσετε να γράφετε μαζί με το παιδί, απλές λέξεις ή αγαπημένα ονόματα.
14. Διαβάστε μαζί με το παιδί στο διαδίκτυο ηχογραφημένα βιβλία στη διεύθυνση: <http://www.mikrosanagnostis.gr/istoria.asp#> Θα ήταν καλό να παρακολουθείτε μαζί με το παιδί το κείμενο και να δείχνετε με το δάχτυλο στην οθόνη τις λέξεις που ακούγονται, καθώς διαβάζει ο Μικρός Αναγνώστης.
15. Παίξτε στον Η/Υ με εκπαιδευτικό λογισμικό όπως π.χ. «Ο Ξεφτέρης στη χώρα των Γραμμάτων»

Γ. Μαθηματικά

1. Παίξτε παιχνίδια με το παιδί σας χρησιμοποιώντας κάρτες διπλής όψης για να βοηθηθεί το παιδί στην εκμάθηση των βασικών αριθμητικών πράξεων με μικρούς αριθμούς (στην πρώτη πεντάδα ή δεκάδα). Π.χ.
 - Πρώτη όψη: $4 + 1 = ;$
 - Πίσω όψη: **5**
2. Μαγειρεύοντας μαζί με το παιδί, βοηθάτε στη θεμελίωση αναγνωστικών και μαθηματικών ικανοτήτων. Διαβάστε μαζί τη συνταγή, μετρήστε τις δόσεις ή ζυγίστε τα συστατικά. Όταν βγαίνετε για φαγητό, διαβάστε μαζί τον τιμοκατάλογο και δείτε τις τιμές.
3. Γράψτε μαζί τη λίστα με τα ψώνια για το Super market και ενθαρρύνετε το παιδί να υπολογίζει χονδρικά τα χρήματα που θα πληρώσετε καθώς βάζετε τα προϊόντα στο καλάθι.
4. Αξιοποιήστε κάθε ευκαιρία της καθημερινής ζωής για να κάνετε Μαθηματικά. Μετράτε φωναχτά καθώς ανεβαίνετε τα σκαλιά της οικοδομής ένα – ένα. Υπολογίστε πόσες μέρες έμειναν για τις διακοπές. Σε ποια ώρα θα τελειώσει η εκπομπή στην τηλεόραση. Πόσα άτομα θα είναι οι καλεσμένοι μας. Παίξτε με το ρολόι και την εκμάθηση της ώρας. Πόσα δευτερόλεπτα μπορώ να κρατήσω την αναπνοή μου; Πόσα λεπτά χρειάζομαι για φαγητό; Πόση ώρα για παιχνίδι;
5. Παίξτε μαθηματικά παιχνίδια (π.χ. φιδάκι, κουτσό, τόμπολες, μονόπολη, σχοινάκι, τάνγκραμ). Τα παιχνίδια βοηθούν τα παιδιά να αναπτύξουν στρατηγικές για να επιλύουν προβλήματα και να υπολογίζουν αποτελέσματα.
6. Χαρίστε παζλ και οικοδομικό υλικό ή τουβλάκια για δώρα γενεθλίων. Παίξτε μαζί με το παιδί σας.
7. Δώστε σπαζοκεφαλιές στο παιδί σας και ζητήστε να σας εξηγήσει τον τρόπο που σκέφτηκε για να απαντήσει.
8. Μάθετε στο παιδί να χρησιμοποιεί τα δάχτυλα, για να βρει το αποτέλεσμα μιας πράξης (πρόσθεση, αφαίρεση στην πεντάδα ή τη δεκάδα).

Δ. Γραφή

1. Ενθαρρύνετε το παιδί να γράφει όπως μπορεί, με διάφορες αιτίες και προφάσεις, τις λίστες για ψώνια, τις προσκλήσεις γενεθλίων και τα ονόματα των καλεσμένων.

2. Ζητήστε του να σας ενημερώνει με σημειώματα πού πήγε όσο λείπατε, ποιος πήρε τηλέφωνο κλπ.
3. Συνεργαστείτε για να γράψετε μαζί μια επιστολή σε φίλους ή μια ευχετήρια κάρτα σε συγγενείς.
4. Γράψτε μαζί ιστορίες που επινοεί το παιδί σας.
5. Όταν πάτε διακοπές έχετε μαζί σας ένα μπλοκ σημειώσεων και μολύβια. Ενθαρρύνετε το παιδί να κρατά το δικό του ημερολόγιο.
6. Παίξτε ανάλογα παιχνίδια όπως σκραμπλ, σταυρόλεξα, κρεμάλα κλπ.
7. Διαβάστε ή ακούστε προσεχτικά όσα έγραψε ή λέει το παιδί σας και δείξτε ότι αυτό είναι πολύ σημαντικό για εσάς.
8. Ζητήστε να αντιγράψει με ωραία γράμματα κάποιες πινακίδες που θα αναρτήσετε σε μία θέση όπου θα τις βλέπουν πολλοί άνθρωποι.
9. Ζητήστε από το παιδί να καθαρογράψει ένα κείμενο ώστε να μπορεί να το διαβάσει πιο εύκολα ο παραλήπτης.

Ενδεικτική λίστα βιβλίων

Προτιμήστε βιβλία με λίγο κείμενο, πολλή και καλή εικονογράφηση. Τα παραμύθια με ποιητικό λόγο, αρέσουν περισσότερο στα παιδιά.

1. Τριβιζάς, Ε. (...). Αλφαβητάρι με γλωσσοδέτες. Ελληνικά Γράμματα
2. Τριβιζάς, Ε. (...). Ποτέ μη γαργαλάς ένα γορίλα.
3. Τριβιζάς, Ε. (...). Ένα φτυάρι στον Άρη.
4. Άρης το σαλιγκάρι
5. Πατάτες, πατάτες
6. Ταξιδεύω με το τρένο
7. Ο παπαγάλος
8. Έλμερ, ο παρδαλός ελέφαντας.
9. Ντακόλια, Ι. (...). Ο Βασιλιάς Σαλίγκαρος και η Μάγισσα Ξιδού.
10. Σαρή, Ζ. (...). Η κόκκινη κοτούλα. Πατάκη
11. Το μικρό Όχι.
12. Η νεράιδα και το πέπλο.
13. Ο κόρακας η αλεπού και το τυρί.
14. Ιππόλυτος Ιπποπόταμος
15. Ο Καραγκιόζης Πρωθυπουργός.
16. Ο γάμος του καραγκιόζη
17. Αχ, γιατί να είμαι γάτα.
18. Ο καλόκαρδος λύκος
19. Η Χρυσούλα
20. Ο Μυτόγκας
21. Ο σκύλος που έχασε την ουρά του
22. Ο Κύριος Ουτραμέρ
23. Ο Βάτραχος είναι ήρωας.
24. Η ακρίδα με τα κόκκινα γοβάκια
25. Το ταξίδι της Λίζας
26. Το ψαράκι που ξεγέλασε το χειμώνα.
27. Κοντολέων, Μ. (...). Η ιστορία του σκύλου Θα δείξει.
28. Ο Άρχοντας του Χειμώνα και η Νεράιδα του Καλοκαιριού.
29. Οι φίλοι είναι για πάντα.

Τυπική ανάπτυξη, ενδεικτικές δυσκολίες και αντιμετώπιση

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

Ηλικία	Τυπική εξέλιξη	Δείγματα πιθανών προβλημάτων	Βοήθεια
4-5	<ul style="list-style-type: none"> • Παρακολουθεί ιστορίες • Ξέρει ότι οι λέξεις διαβάζονται μέσα από τα βιβλία • Αναγνωρίζει κάποια γράμματα • Προσπαθεί να γράφει 	<ul style="list-style-type: none"> • Δεν ξέρει πώς να κρατήσει το βιβλίο • Δεν μπορεί να ξεχωρίσει γράμματα από «μουντζούρες» • Δεν μπορεί να αναγνωρίσει κάποια γράμματα • Δεν αναγνωρίζει το όνομά του • Έχει περιορισμένο λεξιλόγιο 	<ul style="list-style-type: none"> • Να του διαβάσετε βιβλία • Μάθετέ του τραγουδάκια με ομοιοκαταληξία • Γράψτε μπροστά του – σημειώσεις, λίστες για το σουπερμάρκετ, που θα σας δει μετά να τις διαβάσετε • Μην του δίνετε να κάνει γραπτές ασκήσεις
5-6	<ul style="list-style-type: none"> • Μπορεί και μιλά με ομοιοκαταληξία • Μπορεί να «κάνει» τους «ήχους» λέξεις (π.χ. «φ» και «ως» μας κάνει «φως») • Μπορεί να σχηματίζει συλλαβές (π.χ. «κ» και «α» μας κάνει «κα») 	<ul style="list-style-type: none"> • Έχει δυσκολία να ξεχωρίσει τους «ήχους» που δομούν μια λέξη (π.χ. «γα και τα» μας κάνει «γάτα») • Αργεί να βρει το όνομα αντικειμένων και χρωμάτων • Έχει δυσκολία να μάθει ομοιοκατάληκτα στιχάκια 	<ul style="list-style-type: none"> • Δώστε έμφαση σε παιχνίδια με ομοιοκαταληξία • Να γίνει έλεγχος φωνολογικής συνειδητότητας από λογοπεδικό, αν δε σημειωθεί βελτίωση
6-7	<ul style="list-style-type: none"> • Αρχίζει να διαβάζει απλές λεξούλες • Με την πρακτική εξάσκηση μπορεί να διαβάζει με άνεση πιο δύσκολες λέξεις/ βιβλία, ενώ κατανοεί το περιεχόμενο και μπορεί να μετρά τις συλλαβές μιας λέξης 	<ul style="list-style-type: none"> • Το παιδί παραπονιέται ότι κουράζεται, ότι τα άλλα παιδιά διαβάζουν καλύτερα απ' αυτό • Δυσκολεύεται να διαβάσει • «Μένει πίσω» σε σχέση με συνομηλίκους του • Αρνείται να μελετήσει • Αποφεύγει το διάβασμα 	<ul style="list-style-type: none"> • Αρχίστε να γίνεστε οι «προστάτες» του παιδιού σας • Ζητήστε να γίνει διαφορική-διεπιστημονική διάγνωση της δυσκολίας
7-8	<ul style="list-style-type: none"> • Αρχίζει να διαβάζει χωρίς βοήθεια – διαβάζει για δική του ευχαρίστηση • Ξαναδιαβάζει προτάσεις/λέξεις όταν δε βγάλει νόημα • Γράφει ορθογραφημένα απλές λέξεις • Χρωματίζει τη φωνή του στην ανάγνωση 	<ul style="list-style-type: none"> • Αρχίζει να «αποσύρεται» και εμφανίζει δείγματα προβληματικής συμπεριφοράς • «Μαντεύει» και διαβάζει λανθασμένα τις άγνωστες λέξεις • Εστιάζει τόσο πολύ στη «σωστή» αποκωδικοποίηση των λέξεων, που δεν κατανοεί αυτά που διαβάζει 	<ul style="list-style-type: none"> • Ξεκινήστε με ειδική μαθησιακή αποκατάσταση • Προσανατολίστε το παιδί σε ασχολίες όπου έχει σίγουρη επιτυχία (π.χ. σπορ), ενώ συνεχίζεται η προσπάθεια της γραφοφωνημικής αποκατάστασης

(Συντάχθηκε από την Pat Wingert. Πηγή: National Research Council, National Association for the Education of Young Children, 2000)

Λιβανίου, Ε. (2004). Μαθησιακές δυσκολίες και προβλήματα συμπεριφοράς. Αθήνα: Κέδρος